

Sosiaali- ja
terveysministeriö

*Den nationella
servicereformen:
Mot effektiva
social- och hälsovårdstjänster*

**Kansallinen
palvelureformi**

(Uppdaterad 8.2.2024)

Den övergripande bilden av social- och hälsovården ligger bakom detta

- De servicemodeller som används motsvarar inte nuläget:
  - befolkningen åldras, behovet av tjänster ökar
  - det finns inte tillräckligt med personal i branschen
  - inom medicinen utvecklas ständigt nya behandlingsformer (inklusive läkemedel)
  - digitalisering skulle till exempel möjliggöra betydligt mer omfattande distanstjänster
  - kostnadsökningen måste dämpas
  - verksamhetsmodellerna behöver förnyas.
- Den nationella servicereformen stöder välfärdsområdenas förändringsprogram som pågår för närvarande.

Social- och hälsovårdsreformen fortsätter – varför?

- Den lagstiftning som gäller social- och hälsovårdstjänsterna och styrning i anknytning till den förnyas för att motsvara de nuvarande social- och hälsovårdsstrukturerna.
- Tjänsterna ska också motsvara de riksomfattande målen för social- och hälsovården som är en central del av styrningen och som fastställer målen till exempel för
  - social- och hälsovårdstjänster och deras effektivitet
  - ökning av produktiviteten och kostnadseffektiviteten
  - samarbete mellan välfärdsområden samt
  - genomförande av beredskap och förberedelser på regional och nationell nivå.
- Servicereformen fortsätter social- och hälsovårdsreformen, där ansvaret för att ordna tjänster överfördes till välfärdsområdena.

Den nationella servicereformen innebär samarbete

Åtgärder på den nationella nivån

- Reform av författningar
  - bland annat hälso- och sjukvårdslagen, socialvårdslagen samt lagen om ordnande av social- och hälsovård
- Programmet för ett gott arbete och ändringar av lagar om yrkesutbildade personer inom socialvården
- Digitaliseringsprogrammet
- Ökning av effektivitet och kostnadseffektivitet samt nationell informationsledning
- Utveckling av tjänster med hjälp av social- och hälsovårdsprojekten i Finlands program för hållbar tillväxt (RRP)
- Reform av styrningen av välfärdsområden

Välfärdsområdenas åtgärder

- Utveckling av servicestrukturen
  - bland annat förebyggande verksamhet, samfundstjänster och tjänster som tillhandahålls hemma, servicehandledning och tjänstekedjor, prioritering av digitala tjänster och distanstjänster, spridning av bästa praxis
- Effektivisering av funktioner och förnyelse av tillvägagångssätt
  - bland annat investeringar, upphandlingar, rationalisering av lokaler och servicenätet, minskning av sjukfrånvaro
- Ökning av samarbete och koordination mellan områdena
  - bland annat sammanställning av uppgifter i större helheter, proaktiv personalplanering, centralisering av inköp av läkemedel, utrustning och förnödenheter

Visionen är effektiva social- och hälsovårdstjänster

Effektiva social- och hälsovårdstjänster

Målen för den nationella servicereformen

Förstärkning av
förebyggande
verksamhet

Förstärkning av
integration, tillgång
och kontinuitet

Förtydligande av
servicesystemet

Ökning av
effektivitet och
kostnadseffektivitet

Förstärkning av
beredskap och
hanteringen av
störningar

Lagstiftningsprojekt

Program och projekt som genomför reformen

Reform av styrsystemet för välfärdsområden

Hur genomförs förändringen?

- Den nationella servicereformen är en del av regeringsprogrammet.
- Social- och hälsovårdsministeriet svarar för beredning av reformen, eftersom SHM svarar för beredningen av lagstiftning som gäller innehållet i social- och hälsovårdstjänsterna och annan nationell utveckling.
- Reformen genomförs
  - med ändringar av lagstiftningen
    - dessutom används utredningar som bidrar till att ge besluten ett tillräckligt kunskapsunderlag
  - med program- och projektarbete
    - inklusive spridning av god praxis
  - genom att förnya styrsystemet för social- och hälsovården.

Modellen för genomförande av den nationella servicereformen

Den nationella servicereformen i praktiken: Så här gör vi

- Arbetssätt och mål
  - SHM bereder, samordnar och leder genomförandet av servicereformen i samarbete med andra ministerier, i synnerhet med FM
  - Målet är att
    - säkerställa att de gemensamma målen för alla separata åtgärder uppnås och att författningarna har enhetlig motivering
    - dela upp lagberedningen i mindre helheter än tidigare, särskilt i fråga om social- och hälsovårdslagar
    - säkerställa kvaliteten på författningar och andra resultat av utvecklingsarbetet och deras effektivitet genom att planmässigt föra en dialog i beredningens alla skeden med välfärdsområdena och andra relevanta aktörer
    - med hjälp av dialog säkerställa en reform av styrningen av välfärdsområdena också vid genomförandet av ny lagstiftning.

Beredning av lagstiftning

Lagstiftningsarbetet för servicereformen har inletts (1/2)

- Lagstiftningen om tjänster inom social- och hälsovården reformeras för närvarande.
- Målet är att lagstiftningen ska stödja välfärdsområdena i att ordna tjänster inom social- och hälsovården på bästa möjliga sätt.
- I lagstiftningen betonas effektiva metoder och tjänster.
- Beredningen fortskrider enligt regeringens lagstiftningsprogram och -plan:
  - [Lagstiftningsprogrammet och -planen \(statsradet.fi\)](http://statsradet.fi)
- Den nationella servicereformen och lagprojekt i anknytning till den:
  - [Projektfönster \(vnu.fi\)](http://vnu.fi) (inte ännu uppdaterad)

Lagstiftningsarbetet för servicereformen har inletts (2/2)

- Målet för lagstiftningsändringarna är att
  - förbättra lagstiftningen för att främja tillgången till tjänster och deras kontinuitet, personalresurserna, digitalisering och informationsledning
  - säkerställa att den lagstiftningshelhet som gäller ordnande av social- och hälsovården och tjänsternas innehåll är samverkande och tydlig
  - flytta fokusen på tjänsterna till basnivån
  - för sin del främja samarbetet mellan bland annat välfärdsområden, kommuner, organisationer, församlingar och privata serviceproducenter.

Exempel på kommande regeringens propositioner

- Kommande regeringens propositioner är bland annat
  - Reform av helheten av sjukhus och jourer och av arbetsfördelningen inom den specialiserade sjukvården
  - Insamling av specialkompetens inom socialvården och socialvårdstjänster i större helheter
  - Ändring av lagen om ordnande av social- och hälsovård (*flera producenter*)
  - Förstärkning av mentalvårdstjänster för barn och unga (*terapigaranti för barn och unga enligt regeringens modell*)
  - Uppdatering av bestämmelser om mödra- och barnrådgivningsverksamheten samt skol- och studerandehälsovården genom att öka tjänsternas individualitet och effektivitet
  - Reform av barnskyddslagstiftningen
  - Precisering av tillämpningsområdet för lagen om funktionshinderservice
  - Totalreform av lagstiftningen om yrkesutbildade personer inom socialvården och hälso- och sjukvården
  - Föreskrivande om principerna för nationellt val av verkningsfulla metoder
  - Ändring av lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården
  - Andra ändringar av socialvårdslagen och hälso- och sjukvårdslagen

Programmet för ett gott arbete

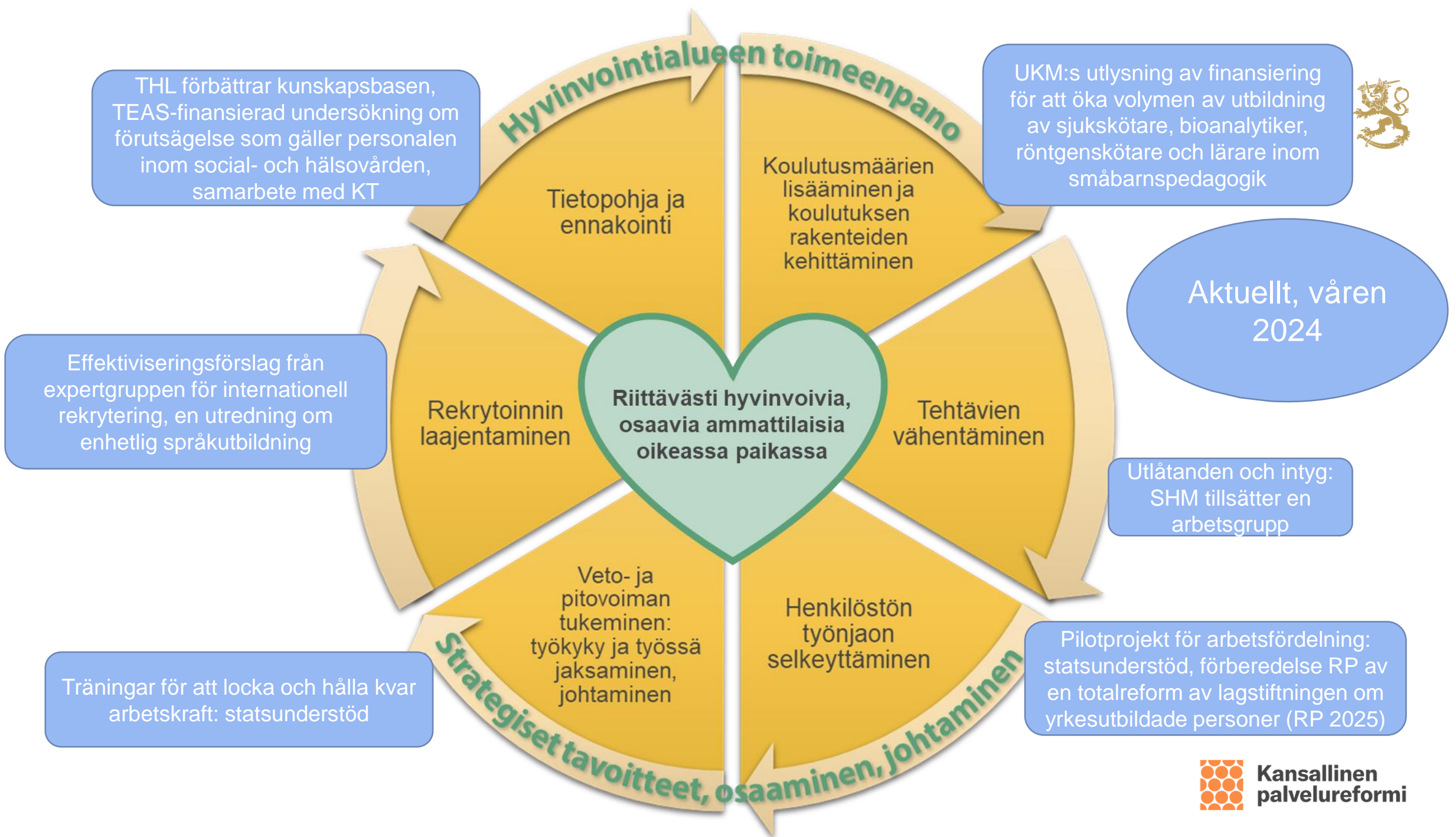

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Programmet för ett gott arbete 2023–2027

- Programmet fortsätter det arbete som inleddes under den förra valperioden och förslagen i den strategiska färdplanen ska bli åtgärder.
- Målet för programmet är att trygga tillgången till tillräcklig personal, kompetens och arbetsförmåga både inom social- och hälsovården och räddningsbranschen.
- Finansiering enligt budgetmanglingen 2024–2027 totalt 9 miljoner euro.
- Mer information
[Programmet för ett gott arbete för att locka och hålla kvar arbetskraft inom social- och hälsovården](#)
programdirektör Taina Mäntyranta, taina.mantyranta@gov.fi
generalsekreterare Tia-Maria Kirkonpelto, tia-maria.kirkonpelto@gov.fi

Digitaliseringsprogrammet

Programmet för digitaliseringen av social- och hälsovårdstjänster

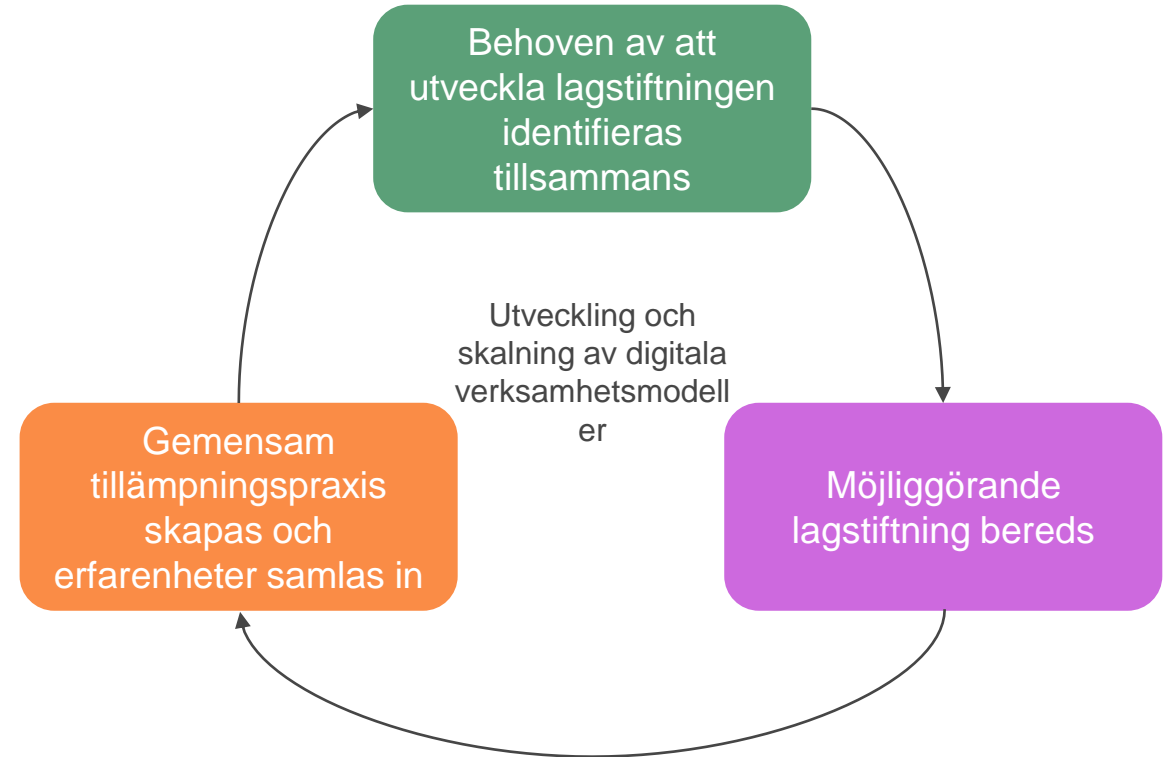

- Programmet har tillgång till ett anslag på 10 miljoner euro under 2024–2027.
- Tre huvudmål:
  - **Utveckling av möjliggörande lagstiftning:**
    - digitala verksamhetsmodeller och utnyttjande av ny teknik (såsom artificiell intelligens) möjliggörs på ett säkert sätt och med respekt för de grundläggande rättigheterna
    - tillämpning av lagstiftningen stöds genom att koordinera uppkomsten av gemensam och tillåtande tolkningspraxis.
  - **En riksomfattande vision om informationshantering inom social- och hälsovården tas fram:**
    - man tar fram en långsiktig vision om arbetsfördelningen angående digitalisering mellan välfärdsområdena, samarbetsområdena och staten
    - digitala lösningar som genomförs på riksnivå fastställs och utvecklingen av dem främjas.
  - **Åtgärder som främjar genomförande och effektivitet:** Man finansierar forsknings-, utrednings- och försöksprojekt som används till att
    - samla in information om olika digitala tjänsters effektivitet
    - stödja genomförande av lagstiftning
    - skapa underlag för lösningar som utvecklas i samarbete mellan välfärdsområden
    - främja god praxis inom informationshantering och social- och hälsovårdsinformationens interoperabilitet.

Utveckling av lagstiftning som möjliggör och främjar digitalisering

- Omedelbart (men säkert) utnyttjande av artificiell intelligens.
- Förutsägelse av servicebehov som utgår från datanalytik.
- Tekniker som stöder hemmaboende och beaktande av teknik i personaldimensioneringen.
- Digitala hälsokontroller.
- Smidigt utnyttjande av information i serviceprocesser och kontaktytor.
- Digital ärendehantering prioriteras.

Ett nationellt program för
kunskapsbaserad ledning och
effektivitet inom social- och
hälsovården

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Prioriteringar för utveckling av nationell kunskapsbaserad ledning

Långsiktiga mål	Nationellt koordinerad kunskapsbaserad ledning främjar välfärdsområdenas effektivitet med övergripande beaktande av olika perspektiv på effektivitet			
Kortsiktigt (4 år) mål	Målet är att utveckla informationsproduktionen, den kunskapsbaserade ledningen och styrningen samt informationens användbarhet som gäller nationellt och regionalt kritiska prioriteringar			
Prioriteringar	Utveckling av informationsproduktion som gäller effektivitetsinformation ¹	Utveckling av produktion av information som främjar välbefinnande och hälsa	Utveckling av informationsproduktion som gäller socialvården	Utveckling av informationsproduktion som gäller personalinformation
	Utveckling av tekniska förmågor på nationell nivå	Utveckling av informationsproduktion som gäller läkemedelsbehandling	Utveckling av informationsproduktion som gäller prehospital akutsjukvård och jourtjänster	Utveckling av informationsproduktion som gäller information om tillgången till vård
	Utveckling av informationsproduktion som gäller information om arbets- och funktionsförmågan hos befolkningen i arbetsför ålder	Kärninformation om uppföljning, utvärdering och styrning	Utveckling av informationsproduktion som gäller ekonomi- och verksamhetsinformation och beräkning av social- och hälsovårdstjänsternas enhetskostnader ²	
Arbetet har inletts 1.1.2024	I planeringskedet			

Delmål och åtgärder som gäller effektivitet

Förstärkning av effektivitetsbaserad styrning och öppen prioritering

- Statens styrning och även det regionala beslutsfattandet förstärks effektivitetsbaserat.
- Man stöder forskning i effektivitet och kostnadseffektivitet, utredningsarbete och satsar på att stärka utvärderingskompetensen.
  - Man säkerställer att God medicinsk praxis- och Hotus-rekommendationerna är uppdaterade, inklusive de svenskspråkiga versionerna, och har som mål att till den del som behövt utvidga antalet rekommendationer och deras innehåll.
- Man inför enhetligt utvärderad och effektiv praxis som har konstaterats vara kostnadseffektiv inom social- och hälsovården samt för att främja välbefinnande och hälsa och stöder spridningen av dem i välfärdsområdena.
  - Effektivitetsbaserade upphandlingar stöds och god upphandlingspraxis sprids.

Förstärkning av utvärdering av metoder och praxis och utvärderingskompetensen

- Man utreder, planerar och föreskriver om nationella ansvarsområden och en aktör för utvärderingen av metoder.
  - Man föreskriver om principer för vad som hör till serviceutbudet.
- Utvärderingsprinciper och kriterier för evidensbaserad praxis harmoniseras och förnyas.

Utveckling av informationsproduktion som gäller effektivitetsinformation

- Den systematiska produktionen av kvalitets-, effektivitets- och kostnadseffektivitetsinformation samt analys och utnyttjande av informationen effektiviseras.
- Man främjar utnyttjande av teknik i analytik som gäller kunskapsbasen (inklusive artificiell intelligens) som stöd för effektivitetsbaserat beslutsfattande och serviceproduktion på nationell och regional nivå.

Programmet för hållbar tillväxt (RRP)

Programmet för hållbar tillväxt (RRP)

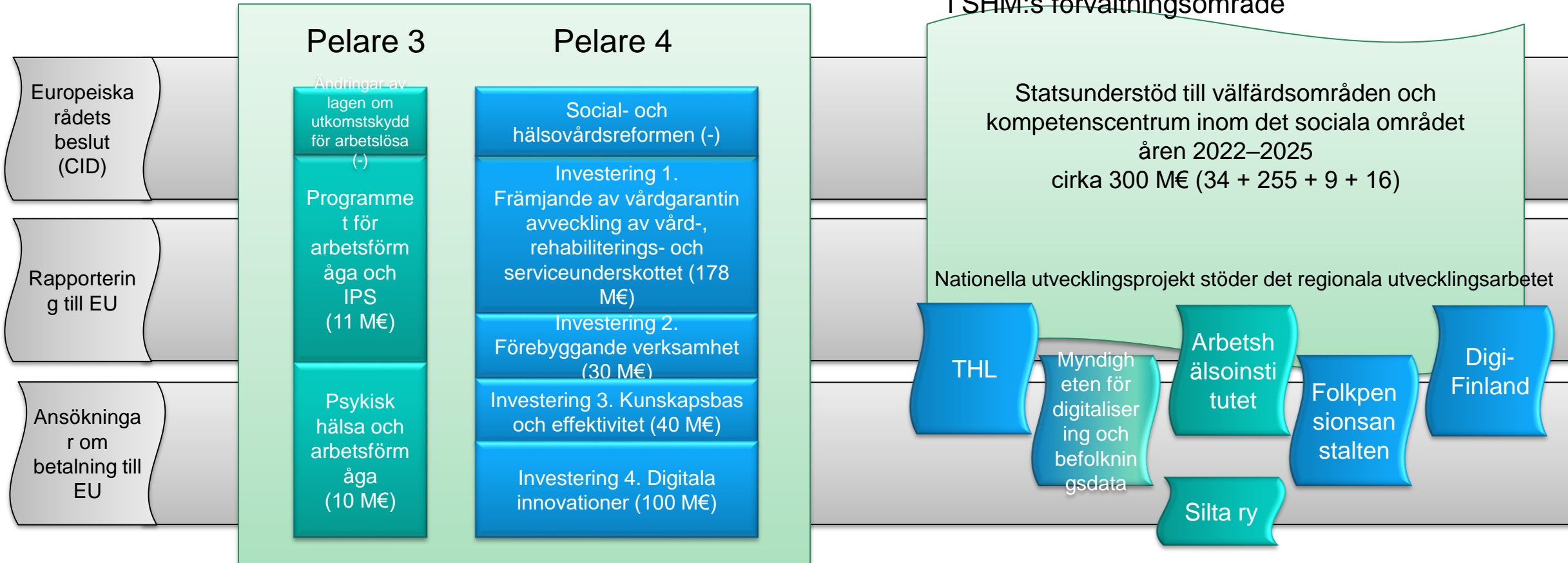
- Finlands program för hållbar tillväxt finansieras ur EU:s återhämtningsinstrument av engångsnatur (Next Generation EU) som påskyndar människors, ekonomins och samhällets återhämtning från coronakrisen.
- I den del av programmet som SHM svarar för är huvudmålet att stärka tillgången till tjänsterna inom social- och hälsovården och att öka kostnadseffektiviteten.
- RRP har flest gemensamma åtgärder med målen 2 och 1 för den nationella servicereformen, men de finns också i alla andra mål.

Programmet för hållbar tillväxt (RRP) i SHM:s förvaltningsområde

RRF-finansiering till SHM:s förvaltningsområde totalt 369 miljoner euro

Genomförande av programmet för hållbar tillväxt (RRP) i SHM:s förvaltningsområde

Styrning av välfärdsområden

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Reform av styrsystemet för välfärdsområden

- I samband med arbetet med att reformera lagstiftningen reformeras även systemet för styrning av välfärdsområdena för att motsvara de nya social- och hälsovårdsstrukturerna och de riksomfattande målen för social- och hälsovården
- Förnyelsearbetet fortsätter under hela genomförandet av reformen under 2023–2027 och det omfattar
  - 1) en reform av interaktions- och informationsstyrningen
  - 2) en reform av normstyrningen och
  - 3) en reform av resursstyrningen.
- Strukturerna för styrning av välfärdsområdena utvecklas och förtydligas så att det säkerställs att social- och hälsovårdstjänsterna är jämlika och av hög kvalitet, att det finns tillräckligt med personal, att kostnadsökningen dämpas och att största möjliga kostnadseffektivitet främjas, samtidigt som det tas hänsyn till välfärdsområdenas behov av att äga sin egen ekonomi.
- Styrningssystemets nationella verktyg för styrning förnyas och samordnas allt eftersom genomförandet av servicereformen framskrider i samarbete med välfärdsområdena och olika ministerier, med beaktande av det koordinationsansvar för styrning som överförs till FM.

Principer som styr reformen av styrningen av välfärdsområdena och centrala prioriteringar

Styrningens principer

- 1 Interaktion
- 2 Strategisk karaktär
- 3 Kunskapsbaserad
- 4 Enhetlighet
- 5 Samordning

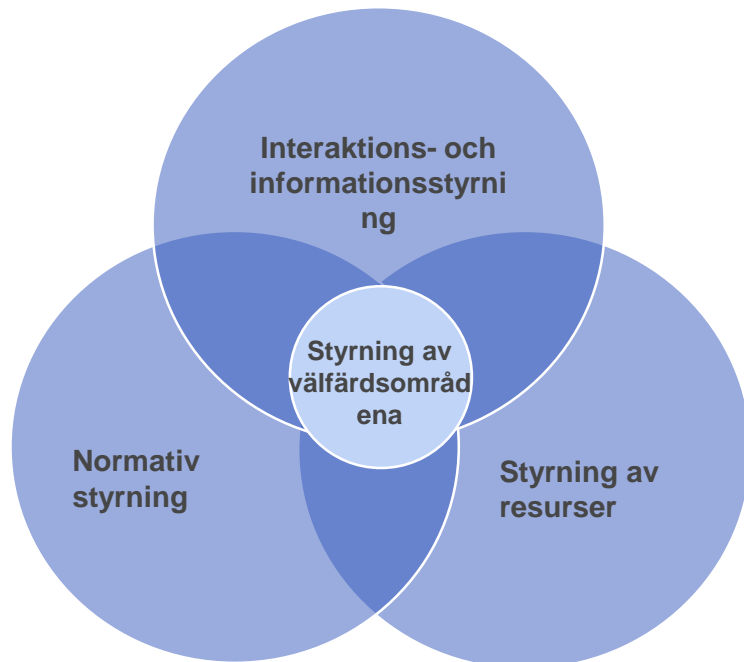
Centrala prioriteringar för styrning

- **Förstärkning av styrningen mot ett tydligare perspektiv på samarbetsområdesnivån och ett nationellt perspektiv**
- **Harmonisering och samordning av statsrådets styrning**
- **SHM:s enhetliga styrning av välfärdsområdena**

Man samarbetar med välfärdsområdena angående reformen av styrningen och genomförandet av den nationella servicereformen

Den nya styrningen kombinerar traditionella sätt att styra

**Kansallinen
palvelureformi**

Sosiaali- ja
terveysministeriö